

L'infern de Munar

Finalment el Tribunal Suprem ha validat la primera condemna Maria Antònia Munar, la que va rebre a l'Audiència de Palma per haver pagat amb 240.000 euros del Consell de Mallorca, que ella presidia, a una productora de ràdio i televisió que, a través de testaferrós, era de la seva propietat –compartida amb el vice-president del Consell, Miquel Nadal–, per a fer un programa d'esports a Ona Mallorca –ràdio del Consell– que no es va fer mai.

El precedent de Jaume Matas, exonerat el passat juliol pel Suprem de cinc dels sis delictes pels quals havia estat condemnat per l'Audiència de Palma, aixecava moltes esperances entre els pocs seguidors que a Munar encara li quedaven. La idea era que podia esperar una revocació o, si no n'hi havia, una gran rectificació a la baixa de la sentència patida en primera instància. Malgrat les grans diferències entre els dos casos respectius –vegeu

El Tribunal Suprem ha confirmat la presó per a Maria Antònia Munar, en altre temps la dona més poderosa de Mallorca.

el primer requadre– els *munaristes* així hi confiaven. Però el Suprem, dimarts de la setmana passada, els deixà freds. Anuncià la confirmació de la sentència. Munar continuarà a la presó.

Cinc anys. La confirmació pel Suprem de la sentència dictada a Palma per l'Audiència Provincial és un cop terrible per a Munar. D'entrada, suposa el fet més evident. Continuarà empresonada. L'alt tribunal avala en tots els termes menys un –un de menor que no

afecta en absolut la condemna– el raonament condemnatori de l'Audiència balear. En lògica conseqüència confirma els cinc anys de pena dictaminats en primera instància.

Es dona la circumstància que Munar no va entrar a la presó, el passat 24 de juliol, per aquesta condemna, sinó per la segona que ha rebut –la del judici conegut amb el nom de *cas Can Domenge*–, de sis anys, contra la qual també s'ha recorregut al Suprem. Munar va ser empresonada perquè la fiscalia anticorrupció va demanar presó provisional. El raonament era que, havent patit una segona condemna, encara que no fos ferma, els anys de pena que se li acaramullaven eren ja 11, amb la qual cosa existia perill de fuga, ja que al seu parer l'ex-presidenta d'UM disposa de recursos econòmics importants a l'estranger i que, a més, l'horitzó judicial que té per endavant –cinc processos oberts més– podria tenir la temptació de fugir per evitar l'acció de la justícia. Els magistrats acceptaren el raonament de la fiscalia i decretaren la mesura de presó preventiva per a Munar.

Així doncs, l'ex-presidenta del Parlament balear ha estat els darrers tres mesos empresonada a compte d'una sentència provisional. D'aquí les seves esperances, i dels escassos seguidors que li quedaven, en el Suprem. Si anul·lava la primera sentència, aleshores Munar només tindria la segona, encara provisional. Per tant, el seu advocat podria haver reclamat el tracte habitual per a un condemnat en primera instància i sense antecedents: que la sentència no s'executi fins que no sigui ferma, i mentrestant que pugui esperar la decisió en llibertat. Però no ha estat així.

Ara l'ex-presidenta del Consell mallorquí passarà a complir la condemna ferma per la primera sentència rebuda. I queda a l'expectativa de la decisió del Suprem sobre la segona, la del *cas Can Domenge*, la que la portà a patir presó provisional des del passat juliol. Això sí, encara que l'alt tribunal revocés aquesta segona sentència, Munar continuaria complint la pena ferma de la primera.

La probabilitat que el Suprem revocui o redueixi significativament la pena de la segona condemna és molt baixa, a la vista d'allò decidit la setmana pas-

Diferències amb Matas

Maria Antònia Munar és a la presó de Palma i Jaume Matas a la seva residència de Madrid, malgrat que tots dos hagin estat condemnats. El contrast de les dues situacions fa que molta gent cregui que es dona un tracte judicial diferent. Sí, però perquè els dos casos són extremament diferents. Munar ha estat condemnada en dues ocasions, una en ferm mentre que contra l'altra s'ha recorregut. Les dues penes sumen més d'onze anys de presó. Matas, per contra, només ha estat condemnat una sola vegada –en ferm–, a nou mesos. Normalment, els condemnats a menys de dos anys, si no tenen antecedents penals, no entren a presó: és el cas de Matas. A més, s'ha de tenir en compte que l'únic judici que ha sofert l'ex-president feia referència a un expedient administratiu que, segons la fiscalia, era il·legal en molts aspectes però en cap moment s'acusava Matas de quedar-se doblers públics. En el cas de Munar, se l'acusava justament d'això, d'haver destinat doblers públics, essent presidenta del Consell de Mallorca, a una empresa que era seva, a través de testaferrós.

Finalment, és important ressenyar que en el cas de Matas no hi hagué una figura que el delatés com sí que ha passat en el cas de Munar. El seu antic home de confiança política i vice-president del Consell, Miquel Nadal, es va convertir en un penedit, és a dir, delinqüent confés i col·laborador de la justícia. Va confessar que tant ell com ella havien comès els delictes pels quals foren condemnats a les penes ara confirmades pel Suprem.

sada. En el cas de Can Domenge, igual que en el cas que va produir la primera condemna ara ratificada pel Suprem, existeix delació contra Munar per part de Miquel Nadal, el seu ex-amic, ex-mà dreta política i ex-vice-president del Consell, també condemnat. Nadal s'ha convertit en testimoni penedit. És a dir, col·labora amb la justícia, ha acusat Munar i la seva delació ha estat jurídicament letal –en els dos casos que han produït sentència– per a la seva ex-amiga. I val a dir, a més, que no ha estat l'únic penedit. També Bartomeu Vicens –ex-secretari general d'UM i que pateix presó des de fa tres anys i busques, també per delictes relacionats amb la corrupció– ha acusat Munar. Amb aquests testimonis –que tenen categoria de prova de càrrec–, que el Suprem revoqui o rectifiqui la segona sentència contra l'ex-presidenta d'UM pareix molt improbable, per no dir impossible, llevat que hi vegi algun defecte formal que a Palma ningú no hi ha vist.

Futur terrible. Però el més dramàtic per a l'ex-dona més poderosa de la vida política balear dels últims quasi vint anys –vegeu el segon requadre– és que l'horitzó jurídic que té per endavant és més que dolent, terrible. En el cas probable que el Suprem confirmés la segona sentència, aleshores les penes acumulades farien un total d'11 anys de presó. Dels quals n'hauria de complir una mica més de set –dos terços del total– per a poder arribar a tenir el tercer grau, és a dir, la situació carcerària que li permetés sortir de dia i només dormir a la presó. El problema per a ella és que això seria un horitzó factible si no li caiguessin a sobre més condemnes. Però el paisatge que albira indica que, segurament, sí que en rebrà més, de sentències en contra.

En aquests moments Munar apareix com a imputada en quatre casos més que s'estan instruint als jutjats de Palma. El primer és el del finançament il·legal d'Unió Mallorquina: es tracta d'una investigació que parteix del testimoni de l'ex-comptable del partit, Alvaro Llompart, qui ha declarat que Munar era qui en última instància controlava les comissions il·legals que rebia el partit a canvi de favors polítics. El segon és l'anomenat *cas Voltor*, en



Maria Antònia Munar ha rebut un cop molt dur per part del Suprem: ara sap que li queda molt de temps d'estar tancada a la presó de Palma.

el qual el jutge instructor investiga contractacions irregulars d'agents polítics d'UM. El tercer és el *cas suborn*, en el qual s'investiga, sota secret del sumari, les acusacions de Bartomeu Vicens segons les quals Munar hauria

Actualment, Munar apareix com a imputada en quatre casos més als jutjats de Palma

rebut uns 600.000 euros de comissions il·legals. El cinquè és el *cas Son Oms*, que intenta esbrinar –a partir també d'una delació de Vicens– el paper de Munar en una trama de cobrament de comissions il·legals amb relació a un polígon de serveis situat a tocar de l'aeroport de Palma, que es diu Son Oms.

No es pot descartar que alguns d'aquests casos siguin tan complicats que el jutge instructor decideixi fer peces separades o bé que apareguin més dades que facin obrir nous casos.

El fet que en totes les investigacions obertes hi hagi delacions contra Munar

En totes les investigacions obertes hi ha contra Munar delacions de penedits

per part de penedits fa que siguin moltes les probabilitats que rebi futures condemnes, a més de les dues que ja té a sobre –la ferma i la provisional–. Les fonts consultades a Palma per aquest setmanari –advocats especialitzat en penal– auguren un futur terrible per a l'ex-presidenta del Parlament, del Consell i d'UM. Ningú no vol quantificar possibles anys de presó que hagi de patir, però tothom considera que no és cap desbarat imaginar que en pugui acabar sumant una trentena, si més no. La qual cosa no vol dir, però, que a l'últim els acabi complint efectivament tots.

Més condemnats. Juntament amb l'ex-presidenta del Consell de Mallorca han caigut més antics dirigents d'UM i persones de confiança de Munar. En la sentència del Suprem anunciada la setmana passada també es condemnava el ja citat Miquel Nadal a dos anys i set mesos. Una pena que ha de



1. El testimoni del penedit Miquel Nadal –també condemnat– és letal judicialment per a Munar.
2. Malgrat que Bartomeu Vicens va protegir amb el seu silenci Munar durant més de tres anys, finalment també l'ha acusada.

sumar a la de tres que ja està complint a la presó de Palma, per una altra condemna –ferma– en un altre cas de corrupció. Nadal també té un horitzó judicial francament borrascós. Està imputat en tots els casos en què ho està Munar. El que passa, però, és que

el 2010, en veure's acorralat, decidí col·laborar amb la fiscalia anticorrupció. Des d'aleshores s'ha convertit en un penedit. El seu testimoni, de fet, ha estat clau per a condemnar Munar. En bescanvi, ha obtingut condemnes baixes i el total d'anys de presó que

Del cel a l'infern

La situació de Maria Antònia Munar és infernal. Es troba, als seus 58 anys, amb un horitzó judicial tremendament negatiu que augura que passarà bastants anys tancada. Ella, que havia estat *Sa Princesa* de la política balear, qui dominà els pactes polítics a dreta i esquerra des de 1995 a les Illes, la dona més poderosa de Mallorca, com li agradava sentir que li deien els seus admiradors, comparteix ara la vida amb prop d'un centenar de recluses –la majoria condemnades per delictes de tràfic de drogues– que poblen el mòdul de dones de la presó de Palma.

La política balear dels últims vint anys no es pot explicar sense Munar. Quan el seu partit, Unió Mallorquina (UM), estava moribund, el 1992, ella n'assumí la presidència. La situació no podia ser pitjor. UM estava emmanillada pel PP a través d'un pacte preelectoral que la deixava sense marge per a actuar a banda dels conservadors. Bona part dels seus principals dirigents s'havien passat al partit de dreta. El seu fundador, Jeroni Albertí, estava de retirada, i poc després arribà a donar-se de baixa del partit. Només un grapat d'amics i coneguts –entre d'altres: Bartomeu Vicens, Maximilià Morales, Miquel Duran...– feien costat a Munar en la seva aventura. El mateix any 1992 provocà que el president del govern, Gabriel Cañellas, del PP, la

destituís de consellera de Cultura, Esports i Educació –càrrec que ocupava per raó del pacte preelectoral–, cosa que va passar el mes de setembre. Així es rompia el pacte entre els dos partits i ella quedava amb les mans lliures per a intentar revifar UM. Convocà per al mes de març de l'any següent –enguany ha fet vint anys– un congrés per a fusionar en el projecte que ella liderava dos petits partits: Unió Independent de Mallorca, amb Miquel Pascual com a màxim representant, i Convergència de Balears, un grup nacionalista de centre sense representació institucional, fundat i liderat per Josep Melià i Pericàs.

El congrés de 1993 ratificà Munar com a presidenta, elegí Melià com a vice-president i posà al capdavant, en-



3



4

3. El també ex-president d'UM, Miquel Àngel Flaquer, és un dels altres que podria acabar a la presó. 4. Francesc Buils, ex-conseller de Turisme i ex-dirigent d'UM compleix presó a Palma per corrupció política.

haurà de complir seran, amb total probabilitat, molt menys que Munar.

També el Suprem va condemnar Alfredo Conde a dos anys i set mesos. Com que el límit que habitualment separa d'entrar a presó o no són els dos anys de pena, hi haurà d'entrar. Era el

director de la ràdio Ona Mallorca quan s'hi va fer el programa fantasma a través de la productora propietat –mitjançant testaferrós– de Munar i Nadal.

Finalment també va ser condemnada Margarita Sotomayor. A cinc anys, com Munar. Sotomayor va ser la di-

tre d'altres, Durán i Morales. Aquest grup va ser essencial a l'hora de convèncer l'escassa militància, després de les eleccions de 1995, de fer el pacte amb l'esquerra –PSOE, PSM i Esquerra Unida– al Consell de Mallorca. Així va néixer el primer Pacte de Progrés.

Mitjançant aquell acord Munar es convertí el juny de 1995 en presidenta del Consell mallorquí. Un càrrec que mantindria els 12 anys següents, durant els quals pactà novament amb l'esquerra el 1999 –al Consell i al Govern de Balears–, amb el PP el 2003 al Consell, seguint ella de presidenta, i altre pic amb l'esquerra –al Consell i al Govern– el 2007, però en aquest últim any Munar decidí abandonar la presidència de la institució insular i es convertí en presidenta del Parlament

de les Illes. El desembre d'aquell 2007 no es volgué presentar a la reelecció de presidenta d'UM (va ser substituïda per Miquel Nadal). Confessava en privat que havia iniciat la retirada de la vida política.

El 2010, enmig de l'enèsim escàndol de corrupció que afectava el seu partit –el qual des de 2008 estava acusat de greus irregularitats–, i que l'esquitxava directament a ella –el cas *Voltor*–, va dimidir de la presidència de la Cambra, de diputada i abandonà la militància en el seu partit. D'aquesta manera, segons digué, la seva defensa jurídica no afectaria aquests altres àmbits: “Quedarà demostrada la meua innocència”, asseverà.

No es podia imaginar on i com estaria poc més de tres anys més tard.

rectora de Comunicació del Consell de Mallorca en els temps en què es pagaven els doblers públics a aquell programa que no es va fer i que ha motivat la condemna del Suprem. Sotomayor va signar tot els documents del procés burocràtic i, segons la justícia, el tutelà durant tot el temps que va durar.

No són els únics que han caigut rere de Munar. A la presó s'està des de fa més de tres anys Bartomeu Vicens –com s'ha dit anteriorment–, el qual també està implicat en els casos que s'estan investigant i que poden acabar amb més condemnes per a l'antiga cúpula d'UM. Fins la primavera passada Vicens protegia Munar amb el seu silenci. Però el fet que la seva esposa també estigui imputada en un dels casos, que tot indica que podria ser condemnada, el va aconsellar negociar amb la fiscalia i acusar Munar. També Francesc Buils, ex-conseller de Turisme el 2007-2008 i antigament considerat possible delí de Munar dins d'UM, està empresonat a Palma, per una condemna a tres anys per delictes relacionats amb la corrupció política, coses que era membre del govern.

A més de tots els citats, Miquel Àngel Flaquer, ex-president d'UM –durant cinc mesos– i ex-conseller d'Economia del Consell insular mallorquí, també va ser condemnat pel cas *Can Domenge*, però com que la pena només va ser d'un any no ha entrat a presó. El que passa, però, és que està imputat en una altra investigació judicial per càrrecs relacionats amb la corrupció d'antics dirigents d'UM. Cas que fos condemnat en el futur, podria seguir el mateix camí dels seus antics companys empresonats.

La llista d'ex-dirigents d'UM que són actualment investigats per la justícia és enorme. De fet, en un sol cas el jutge que l'està instruint ha imputat –a més de Munar, Nadal i Flaquer– disset antics alts càrrecs orgànics del partit desaparegut, a qui acusa, entre d'altres delictes, d'associació il·lícita. Una acusació fins ara inèdita en els casos de corrupció política coneguts a les Illes.

L'infern de Munar serà amb seguretat compartit per molts altres dels seus companys de l'antiga direcció d'UM.

Miquel Payeras